

Anmeldelser

Jes Adolphsen, Feiwei Kupferberg og Søren Keldorff (red.), *Kære Bertel. En bog om universiteter og planlægning*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, 1985, 113 s., 89,00 kr.

Undervisningsministeren er blevet begavet med en bog. Foranlediget af forårets besparelser på de videregående uddannelsers område har en gruppe lærere og forskere på Aalborg Universitetscenter udgivet 17 korte artikler, samlet som bog med titlen "Kære Bertel" og tilegnet samme.

Skribenternes ærinde har angiveligt været at argumentere for, at ministerens politik er "katastrofal". For det første har man ønsket at påvise, at planlægningsgrundlaget bag den førte politik er "elendig", og for det andet har man ønsket at præsentere undervisningsministeren for et "billede af hvad højere undervisning og forskning bør være".

Desværre lever kun nogle få af bogens artikler op til disse udmærkede intentioner. Blandt disse undtagelser kan nævnes en – desværre meget kort – artikel af lektor Per Salomonsen med temaet: "Til hvad nytte er et universitet?" og lektor Erik Christensens analyse af undervisningsministerens programerklæringer og faktisk førte politik. Overskriften er "Modsigelsernes mand".

Ellers står det sløjt til. Som helhed er artiklerne ugennemarbejdede og i substansen pauvre. På grund af den patos, hvormed flere af forfatterne markedsfører deres løse, ukritiske påstande og almindeligheder, hviler der et ikke ubetydeligt ufrivilligt komisk skær over værket. Den kvalificerede kritik af uddannelsesplanlægningen, som indledningsvis stilles læseren i udsigt, må man til gengæld undvære. Nogle få citater kan give en idé om argumentationsniveauets gennemsnitshøjde:

Lektor i samfundsbeskrivelse Arnulf Kolstad anbefaler undervisningsministeren at skifte ressort: "En minister som viser så stor iherdighed efter å skjære ned, reducere mangfoldigheden og ensrette forskningen og tenkningen til noe som kan selges, passer bedre i Forsvarsministeriet: Der ville hans nedskærings- og spareiver ha en mening" (s. 55). Som noget særligt suspekt ved den førte politik fremfører lektor i familiepsykologi Søren Keldorff nogle sproglige betragtninger: "Som næsten alt andet i den nykonservative bølge argumenteres også uddannelsesfærdigheder igennem med metaforer og billeder, som er hentet fra krigens univers" (s. 34). – Som læser kan man ikke lade være at sende en kærlig tanke til 1970ernes studenterbevægelse, hvor ord som "kamp", "strategi", "manøvre", "offensiv" etc. udgjorde grundpillerne i det sproglige "arsenal". Lektor Keldorff sender ikke sådanne kærlige tanker, men konkluderer alvorstungt: "Det må være klart for flere og flere, at der er noget radikalt i vejen med en forsknings- og uddannelses-tenkning, som henter sit nødvendige incitament i destruktionsstankegange. Haarders tanker om radikal omlægning kan være de første skridt i retning af at

Anmeldelser

Jes Adolphsen, Feiwei Kupferberg og Søren Keldorff (red.), *Kære Bertel. En bog om universiteter og planlægning*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, 1985, 113 s., 89,00 kr.

Undervisningsministeren er blevet begavet med en bog. Foranlediget af forårets besparelser på de videregående uddannelsers område har en gruppe lærere og forskere på Aalborg Universitetscenter udgivet 17 korte artikler, samlet som bog med titlen "Kære Bertel" og tilegnet samme.

Skribenternes ærinde har angiveligt været at argumentere for, at ministerens politik er "katastrofal". For det første har man ønsket at påvise, at planlægningsgrundlaget bag den førte politik er "elendig", og for det andet har man ønsket at præsentere undervisningsministeren for et "billede af hvad højere undervisning og forskning bør være".

Desværre lever kun nogle få af bogens artikler op til disse udmærkede intentioner. Blandt disse undtagelser kan nævnes en – desværre meget kort – artikel af lektor Per Salomonsen med temaet: "Til hvad nytte er et universitet?" og lektor Erik Christensens analyse af undervisningsministerens programerklæringer og faktisk førte politik. Overskriften er "Modsigelsernes mand".

Ellers står det sløjt til. Som helhed er artiklerne ugennemarbejdede og i substansen pauvre. På grund af den patos, hvormed flere af forfatterne markedsfører deres løse, ukritiske påstande og almindeligheder, hviler der et ikke ubetydeligt ufrivilligt komisk skær over værket. Den kvalificerede kritik af uddannelsesplanlægningen, som indledningsvis stilles læseren i udsigt, må man til gengæld undvære. Nogle få citater kan give en idé om argumentationsniveauets gennemsnitshøjde:

Lektor i samfundsbeskrivelse Arnulf Kolstad anbefaler undervisningsministeren at skifte ressort: "En minister som viser så stor iherdighed efter å skjære ned, reducere mangfoldigheden og ensrette forskningen og tenkningen til noe som kan selges, passer bedre i Forsvarsministeriet: Der ville hans nedskærings- og spareiver ha en mening" (s. 55). Som noget særligt suspekt ved den førte politik fremfører lektor i familiepsykologi Søren Keldorff nogle sproglige betragtninger: "Som næsten alt andet i den nykonservative bølge argumenteres også uddannelsesfærdigheder igennem med metaforer og billeder, som er hentet fra krigens univers" (s. 34). – Som læser kan man ikke lade være at sende en kærlig tanke til 1970ernes studenterbevægelse, hvor ord som "kamp", "strategi", "manøvre", "offensiv" etc. udgjorde grundpillerne i det sproglige "arsenal". Lektor Keldorff sender ikke sådanne kærlige tanker, men konkluderer alvorstungt: "Det må være klart for flere og flere, at der er noget radikalt i vejen med en forsknings- og uddannelses-tenkning, som henter sit nødvendige incitament i destruktionsstankegange. Haarders tanker om radikal omlægning kan være de første skridt i retning af at

styre vore højere uddannelser efter "stjernekrigs-ideologier" (s. 35).

Megen vejledning i, hvorledes uddannelsesplanlægningen alternativt burde gribes an – hvilken rolle bør for eksempel arbejdsmarkedsbehovene spille? – er der ej heller at hente i bogen. Med mindre man da mener at kunne finde åndelig berigelse i formuleringer som Jes Adolphsens (lektor i samfundsvidenskabelig teori og idéhistorie): "Men næsten ligegyldigt hvordan fremtiden kommer til at se ud, får vi brug for mere og højere uddannelse. Og een ting er sikkert, det kan aldrig blive en fejlinvestering at satse på uddannelse og kundskab – blandt andet fordi viden og indsigt har en værdi i sig selv" (s. 24). Eller måske i lektor Arnulf Kolstads betragtninger: "Men hva med arbejdsløsheten, er det ikke viktig at folk sikres arbeid efter AUC? Det er viktig, at enhver kan bruke sine arbeidsevner til å skape eller produsere noe nyttig. For de som mangler meningsfullt arbeid, er det nok å ta fatt på i den tredje verden. ... det er nok av oppgaver andre steder i verden for de som savner noe at lave. Man vil bli et lykkeligere menneske, hvis man bruker livet og arbeidskraften sin til å bedre lokumene i Mauretania, enn hvis man bruker sin skaperkraft som revisor eller økonom i et dansk leasingselskab" (s. 58). Lektorens betragtninger overlades hermed til landets studievejlednings- og arbejdsformidlingskontorer til videre foranstaltning.

I betragtning af bogens intentioner om at levere en kompetent og seriøs kritik af den centrale styring og planlægning af de højere uddannelser – og i den forbindelse en argumentation for universitetsforskningens høje værdi – må man sige, at det i imponerende omfang er lykkedes forfatterne på tragikomisk vis at slå sig selv for panden.

Jens Peter Christensen

Niels Arbøl, *Kristendemokraterne i verden*, København: Forlaget Kontrast, 1984, 398 s., 129,00 kr.

Niels Arbøls bog holder, hvad den lover i titlen. Den når rundt til ikke mindre end 46 lande spredt over hele kloden. For hvert land fortæller den om de kristendemokratiske partier: deres opståen, deres ledere, deres politik, deres valgresultater. Desuden indeholder bogen nogle indledende kapitler om bevægelsens grundtanker og ideologi samt dens historiske oprindelse i Centraleuropas politik i 1800-årene. Den slutter med et kapitel om det kristendemokratiske EF-parti og dets manifest samt verdensmanifestet for den kristendemokratiske Internationale.

Stofmængden er vældig stor, og Arbøl har med stor flid indsamlet og ordnet oplysningerne med hjælp fra bevægelsens internationale netværk. Han har undgået håndbogens eller opslagsbogens tørre, mekaniske opremsninger; at sige, at bogen *fortæller*, turde sammenfatte dens stil meget godt. Bevægelsens egne tilhængere, det vil i praksis sige Kristeligt Folkepartis vælgere, har her fået en nyttig bibel, det være sagt uden ironi eller blasfemiske hensigter. Også andre, der er motiveret af ren og skær politisk interesse, vil let kunne få deres nysgerrighed tilfredsstillet med hensyn til det kristendemokratiske islæt i de forskellige landes politik, og herigennem også få et overblik over den internationale bevægelses